

Valtuustoaloite kansalaisopiston tuntimäärien lisäämisestä

Kunnanhallitus 26.01.2026 § 26

509/12.00.01.01/2025

Valmistelija

hallintojohtaja Ulla Nikulainen, 040 488 3211, ulla.nikulainen@lapinlahti.fi
kansalaisopiston rehtori Marko Komulainen, 040 488 3201,
marko.komulainen@lapinlahti.fi

Kaikki Lapinlahden kunnan valtuustoryhmät tekivät 16.12.2025 valtuustoaloitteen Kansalaisopiston tuntimäärän vahvistamisesta 7 500 tuntiin vuodentalousarviossa.

Valtuustoaloitteessa todetaan kansalaisopiston merkityksestä seuraavaa:

Kansalaisopistojen tavoitteena on vapaan sivistystyön lain mukaan edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.

Tarkoituksena on järjestää yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta.

Opetukseen voi osallistua kuka tahansa iästä ja koulutustaustasta riippumatta. Kansalaisopistot ovat vapaan sivistystyön suurin oppilaitosmuoto. Kansalaisopisto on myös merkittävä kulttuuritoimija.

Kansalaisopistot ovat kaikille avoimia oppilaitoksia, joissa voi oppia uusia tietoja ja taitoja. Useimmiten tarjontaan kuuluu taideaineiden, käsityön ja musiikin kurseja, kieli- ja kirjallisuuskursseja, kotitalouden, liikunnan ja tietotekniikan kurseja sekä yhteiskunnallisia aineita. Lisäksi kansalaisopistoissa järjestetään vuosittain paljon avoimia yleisöluentoja erilaisista aiheista.

Yksi toiminnan pääperiaatteista on opetuksen tuominen lähelle ihmisiä, mistä johtuen opetus on usein hajautettu eri puolille kuntaa. Opiston kursseilla kuntalaiset voivat verkostoitua ja sosiaalinen pääoma kasvaa.

Lapinlahden kunnassa kansalaisopiston tuntimäärää on leikattu 1000 tuntia kunakin vuonna vuosina 2021, 2022 ja 2025. Parhaimmillaan tuntimäärä on ollut aiemmin jopa 9000 tuntia. Vuoden 2026 talousarviossa opiston tuntimäärä on 6000 tuntia.

Valtuustoaloitteessa todetaan 1 500 tunnin lisäyksen kustannusvaikutuksista seuraavaa: Kustannusten lisäys 63 360 € + matkakulut. Opistomaksutuloja kertyy lisää 28 500 €. Nettokustannus kunnalle 34 860 € + matkakulut.

Valtuustoaloitteessa tuntien lisäämistä perusteellaan seuraavasti: Kansalaisopisto on merkittävä vapaan sivistystyön- ja kulttuuritoimija. Opiston opetukseen voi kuka tahansa osallistua, yhteisöllisyys lisääntyy ja sosiaalinen pääoma kasvaa. Monelle kuntalaiselle opiston piireihin osallistuminen voi olla kevät- ja syyslukukauden kohokohta, jolloin voi verkostoitua, pääsee tapaamaan tuttuja tai uusia opettajia ja kurssilaisia.

Vastauksena valtuustoaloitteeseen todetaan seuraavaa:

Aloitteen mukainen opetustuntimäärän lisäys otetaan huomioon vuoden 2027 talousarviota valmistellessa. Vuoden 2027 talousarvion valmistelu aloitetaan elokuussa 2026. Huomioitavaa on, että kansalaisopiston lukuvuosi on eri kuin talousarviovuosi. Lukuvuoden 2026-2027 opinto-ohjelma suunnitellaan pääosin jo kevään 2026 aikana eli ennen kuin vuoden 2027 talousarvio on valmis ja hyväksytty valtuustossa. Valtuustoaloitteen mukainen opetustuntimäärän lisäys on järkevintä toteuttaa porrastetusti kahden vuoden aikana 2027-2028. Kevätlukukauden 2027 opetustuntimäärä suunnitellaan valtuustoaloitteen mukaisesti nykyistä tasoa suuremmaksi.

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto päättää merkitä vastauksen tiedoksi, ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Kunnanhallitus päätti ehdottaa valtuustolle, että valtuusto päättää merkitä vastauksen tiedoksi, ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.